

Festivalové noviny

8. MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL DOKUMENTÁRNYCH FILMOV

7. – 11. november 2007

Organizuje OZ Človek v ohrození

JEDEN SVET/ONE WORLD

BRATISLAVA: FK Charlie Centrum, Špitálska 4 / A4 – nultý priestor, Námestie SNP 12 / FK 35mm VŠMU, Svoradova 2
Štúdio 12, Jakubovo nám. 12 / Kinosála Slovenskej národnej galérie, Riečna 1 / Komorné štúdio Slovenského rozhlasu, Mýtna 1

SLOVO NA ÚVOD...

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov JEDEN SVET už po ôsmykrát prináša do Bratislavy sériu 56 filmov v siedmich sekciách, z ktorých niektoré poputujú do ďalších slovenských miest.

Pri každodennom kolobehu povinností, stresov, starostí a osobných príbehov nie je jednoduché vcítiť sa do života ľudí, ktorí čelia rôznorodým výzvam a často nepochopiteľnému utrpeniu v geograficky a kultúrne vzdialených krajinách. Ľudia, ktorých osudy sprostredkujú dokumentárne filmy z celého sveta, však neexistujú len na filmovom plátne, pred ktorým sa na 120 minút oddáte rozptýleniu v podobe fiktívneho príbehu a podmanivých obrazov zo sveta fantázie. Nie sú to však ani čísla, ktoré nám každý deň v spravodajstve poskytujú médiá – bilancujúce počty mŕtvych, ranených, počty zničených domov.

V tradične známych, ale i nových festivalových sekciách **Máte právo vedieť, Globalizácia: Víťazi a porazení, Strety a stretnutia kultúr, Democracy Report, Ženským hlasom, Rómovia medzi nami** a pre žiakov základných a stredných škôl **Jeden svet deťom** sa zo spomínaných čísiel stávajú konkrétni ľudia a skutočné životy.

Cieľom týchto filmov nie je zmeniť svet, ale otvoriť nám oči. Zatiaľ čo sa ľudia ďaleko na Kaukaze, v Afrike či Severnej Kórei pýtajú: Kde sú naši nezvestní príbuzní? Prečo nám zbombardovali dom? Koľko dní ešte vydržíme bez potravy?, my máme zväčša to šťastie, že sa pýtame: Kde zaparkovať? Ako rýchlo splatí hypotéku? Kam ísť na obed?... A na tom nie je nič zlé! Naopak, dáva nám

to slobodu otvoriť oči a uvidieť ľudí, ktorí sú rovnako skutoční ako my, len ich životy sú poznamenané nespravodlivosťou, násilím, politickým režimom či jednoducho odlišnými životnými podmienkami.

Paradoxné je, že vo filmoch, ktoré by mohli vypovedať len o bezmocnosti a nešťastí, sa často rodí odvaha a oslobodzujúci smiech. Tieto filmy zobrazujú predovšetkým to, že i v najťažších situáciách človeku ostáva nádej a presvedčenie, že bojovať za slobodu, dôstojnosť a vlastné práva nikdy nie je márne.

Dokumentárne filmy z celého sveta, desiatky rôznych tém, hostia, diskusie, koncerty, rómsky večer, výstavy – to prináša ôsmy ročník festivalu Jeden svet, na ktorom sú všetci ľudia, čo chcú otvoriť oči, vítaní.

Generálny partner festivalu

SNADÁCIA
SLOVENSKEJ SPORITEĽNE

ČO NÁJDETE V SEKCIÁCH

Máte právo vedieť je najobsiahlejšia a najpestrejšia festivalová sekcia. Prináša jedenásť titulov, ktoré sa snažia dostať pod povrch jednotlivých oznámení o dianí vo svete, ktoré zaznievajú v správach. Púšťajú sa za tým, čo sa skrýva pod fasádou politických deklarácií, približujú verejnosti viac pohľadov na udalosti, ktoré sa v médiách spomínajú, ale neobjasňujú. Diváci v nej nájdú sugestívnu snímku Duchovia Abu Ghraibu (r. R. Kennedyová) o tom, čo sa naozaj stalo v irackom väzení Abu Ghraib. Je zostavená z výpovedí zajatcov a mučiteľov, z vyjadrení psychológov, politikov a sociológov. Alebo arménsky film o tom, ako novinár, ktorý mal pôvodne stráviť päť dní ako vojnový spravodajca v karabašskej vojne, ostal štyri roky v jej prvej línii. Prečo? Režisér filmu O vojne a mieri (r. V. Hovhannisyan) v ňom rozpráva svoj vlastný príbeh.

Prostredníctvom ôsmich filmov sa v sekcii **Ženským hlasom** prihovárajú ženy, ktoré sa z rôznych dôvodov stali obeťami spoločenského systému, vždy v závislosti od kultúry, v ktorej žijú. Vo filme Chudá nadväzuje americká fotografka L. Greenfieldová na svoje fotografické dielo a sleduje príbehy žien, ktoré si od svojich extrémne šťihlych tiel sľubovali šťastie a úspech. Namiesto toho sa ocitli na dne. Guatemalské prostitútky sa zasa rozhodli zabojovať proti všeobecnému a stálemu ponižovaniu a obhájiť si sen o čestnom živote zvláštnym spôsobom – postavili futbalový tím. Uvidíte ho vo filme Hviezdy od trate (r. Ch. Rodrigez).

Filmy zo sekcie **Strety a stretnutia kultúr** divákov zavedú do Indie, na Severný pól, do Čečenska, na Sibír, do Číny, do Bosny a ďalej. Spoznáte šamana kmeňa Nencov, ktorý má podľa nášho počatia času okolo deväťdesiat rokov.

Podľa svojej časomierky má však len tridsaťpäť. Film Japtik (r. E. Bartenev) z ruskej produkcie odhaľuje rozdielne zvyky rôznych národov, iné ponímanie času a priestoru a je nádhernou esejou o rozmanitosti kultúr. Víťazný film festivalu Jeden svet 2007 v Prahe Porazení a víťazi (r. U. Franková a P. Loeken) je zasa o jednej z najmodernejších tovární v Európe, ktorú akcionári predali s tým, že koks sa bude do Dortmundu dovážať z Číny. Dvanásť titulov v sekcii dokazuje, že krása, škaredosť, napätie, boj, prekvapenie a pútavý príbeh nemusia byť súčasťou výhradne hranej kinematografie.

V zvláštej sekcii festivalu **Rómovia medzi nami** uvidíte sedem dokumentárnych filmov, až na jeden titul, z českej a slovenskej produkcie, medzi nimi aj Deti vetra I a II Martina Slivku o Rómoch Európy, o sládkovom orchestri, o výrobe tehál, o príprave ježa... Sociálnou sondou je dokument mladšej slovenskej dokumentaristky D. Rusnokovej z obce Rudňany O Soni a jej rodine, ktorý otvára diskusiu o problémoch súvisiacich s chudobou v kontexte s identitou Rómov.

Životné prostredie v súboji s pokrokom a vývojom technológií, skutočná potreba a prebytok, svet presýtený produktmi a ten istý svet, len o pár rovnobežiek ďalej, trpiaci hladom a nedostatkom, stroje verzus ľudská práca... Aké filmy

obsahuje sekcia **Globalizácia: Víťazi a porazení**, vystihujú názvy jednotlivých titulov: AIDS očami mladých – Stratená rovnováha – Zmluva s diablom – Robotníková smrť – Nasýtíme celý svet... Vo všetkých sa ich tvorcovia zamýšľajú nad tým, ako globalizácia paradoxne opäť rozdeľuje svet. Na víťazov a porazených.

Pojem demokracie Slovákom už možno zovšednel, napriek tomu, že to nie je až tak dávno, čo v našej krajine bolo udávanie, nespravodlivé procesy, pomaranče na prídel, zatváranie za prejavenie názoru a všadeprítomný strach bežnou vecou. Mnohé z krajín, ktoré nastúpili na cestu demokratického zriadenia, sa dnes dožadujú naplnenia jeho zásadných princípov. V sekcii **Democracy Report** je zastúpených sedem z nich, kde je demokracia len deklarovaným postojom novodobých vlád, ale nie v praxi naplnenou nevyhnutnosťou. V tejto sekcii diváci uvidia, ako ťažko sa aj dnes o demokraciu bojuje a ako sa toto slovo odlišným spôsobom skloňuje v Azerbajdžane, Rusku, Čečensku, Číne, Kongu či Bielorusku.

Do tejto sekcie patrí aj film významného bieloruského dokumentaristu J. Chaščevského Námestie, ktorý je zároveň otváracím filmom festivalu.

Anotácie všetkých filmov na www.jedensvet.sk

Príhovor primátora

Tolerancia je pre mesto, ktoré označujeme ako multikultúrne, prvým a nevyhnutným krokom. Sú myšlienky, ktorým čas neuberá na aktuálnosti. Bratislavu v minulosti charakterizovali miestne tradície nezaťažené nacionalizmom, národnostne zmiešané manželstvá, jazykovo zmiešané susedstvá a spoločne zdieľané verejné priestory. Uvedomenie si tohto historického faktu je rovnako dôležité, ako odkaz tolerancie mesta, kde židovská synagóga stála vedľa korunovačného chrámu hlboko katolícky cítiacich Habsburgovcov. Terorizmus, rasovo, národnostne a etnicky motivované násilie sú významnými témami súčasnej politiky. Európske metropoly sú konfrontované dôsledkami neriešených problémov prisťahovalectva, vzťahov väčšinovej spoločnosti a menšín a rasizmu väčšiny vo vzťahu k menšinám, ale aj naopak. Hľadať riešenia nie je jednoduchá ani krátkodobá úloha. Jej súčasťou je pochopenie úlohy vládnych politikov a názorových lídrov, ako aj základných pojmov koexistencie viacerých kultúr. Komunikácia, hľadanie riešení a východísk je základným predpokladom zmien. Dúfam, že medzinárodný festival Jeden svet so svojimi rokmi overenými ambíciami bude patriť do kategórie komunikačných stratégií, ktorá má šancu prebúdzat pozitívne riešenia. Film je výborné médium sprístupňovania posolstiev. Možno si stačí častejšie uvedomovať, že svet, to nie sú masy a globálne ekonomické záujmy. Svet, to sú jednotlivci, ktorí potrebujú žiť, pracovať, starať sa o svoje rodiny. Prajem si, aby filmový festival Jeden svet opäť raz ukázal a dokázal, že svet je presne o nás všetkých a že existujú ešte možnosti a predovšetkým snaha, ako veci zmeniť.

Andrej Ďurkovský, primátor hl. mesta SR Bratislava

ZAOSTRENÉ NA BIELORUSKO

Festivalové noviny sa pripravovali práve v čase, keď mimovládne organizácie spolu s opozíciou organizovali v Minsku Európsky pochod za slobodu, ktorý mal byť symbolickým „áno“ Európskej únii. Podľa prieskumov verejnej mienky je mu naklonená väčšina Bielorusov. A zatiaľ čo opozícia organizovala pochod za otvorenej medzinárodnej podpory osobností (Václav Havel, Mick Jagger...), vláda naň odpovedala zatýkaním prvých aktivistov, ktorí vylepovali plagáty či inak informovali o pochode. Odsúdili ich na päť dní väzenia. Ďalších na desať. Sú to „len dni“...

V Bielorusku je však zatýkanie predstaviteľov opozície a ich odsúdenie na viac ako pár dní bežné. Po voľbách v marci 2006 prebehla v médiách správa o tom, že zbili a zatkli opozičného kandidáta, profesora matematiky, bývalého ministra Alexandra Kazulina a odsúdili ho na päť a pol roka vo väzení. Kazulin vtedy začal držať hladovku, aby upozornil medzinárodné spoločenstvo na „nezákonnosť“ v jeho krajine.

Zovreté medzi Ruskom, Ukrajinou, Poľskom, Litvou a Lotyšskom sa Bielorusko od roku 1995 zmieta v boji o demokraciu, ktorým po páde komunizmu prešli viaceré krajiny bývalého ZSSR a východnej Európy, Slovensko nevynímajúc. Fakt, že v ňom vládne posledná európska diktatúra, stojí za pozornosť. Že to jeho obyvatelia nemajú jednoduché, približujú na tohtoročnom festivale dva dokumentárne filmy, verejná diskusia na tému Bielorusko a tematická výstava fotografií.

Na to, akú významnú úlohu zohrávajú v boji o demokraciu mladí ľudia a že je naozaj nevyhnutné neprizerať sa, ale aktívne ovplyvniť politické dianie, upozorňuje film poľského režiséra M. Dembińskiego **Lekcia bieluŕuŕtiny** (2006), ktorý ponúka strhujúcu výpoveď o tom, ako bolo elitné národné lýceum – oáza slobody a pestovania bieloruského jazyka (vzniklo po vyhlásení bieloruskej samostatnosti v roku 1990) – počas vlády A. Lukašenka v roku 2003 zakázané. Dokument dynamicky popisuje ťaživú situáciu z pohľadu najmladšej generácie.

Mladí ľudia sú ústredným „kolektívnym hrdinom“ aj vo filme významného bieloruského dokumentaristu, osoby non grata, vedúcej osobnosti disentu Jurija Chaščevatského vo filme **Námestie**, ktorý bude otváracím filmom tohto ročníka festivalu a uvedie ho bieloruský aktivista Andrej Suško.

Zatiaľ čo vo filme Lekcia bieluŕuŕtiny režisér kombinuje rozhovory

pokračovanie na nasledujúcej strane

s mladými ľuďmi, so sugestívnymi zábermi z priebehu volebnej kampane a „protest songami“, Námestie už prináša zábery zo samotného potlačenia pochodu, osudy demonštrujúcich, zákroky polície, manipuláciu obyvateľov prostredníctvom televízie, cenzúru a politickú „obratnosť“ prezidenta. Jeho kreslo sa nezatriaslo ani po sfalšovaných výsledkoch volieb a demokratické médiá ho dnes bez škripúl označujú za „posledného diktátora Európy“. Námestie bolo nakrútené skrytými kamerami, postrihané v jednoduchom počítačovom programe a pirátske kópie filmu kolujú medzi mladými Bielorusmi – tisíckami rozhnevaných tvárí rozháňanými policajnými kordónmi na záberoch, ktoré sa prelínajú s vtipným, mierne ironickým komentárom. Na ukrajinskom festivale súčasného filmu získal Zlatého leva 2007 za odvahu.

Jurij Chaščevatskij nie je len kritik vládneho režimu, je nemilosrdný aj k neefektívnej opozícii. Internet považuje za spôsob mierumilovného boja mladých proti režimu. Verejnosť si mala možnosť všimnúť dianie

v Bielorusku už vďaka jeho filmu *Obyčajný prezident* z roku 1996, ktorý sa o rok neskôr objavil na medzinárodnom filmovom festivale Berlinale. Chaščevatskij je signatárom Charty 97, ktorá vznikla ako dokument inšpirovaný známou Chartou 77, a odvtedy sa mu dni nakrúcania striedajú s väzením, bitkami a výsluchmi v rodnom Bielorusku, zatiaľ čo v New Yorku vyhráva cenu na festivale pre ľudské práva za investigatívnu činnosť v Čečensku.

Európsky pochod, ktorý sa v Minsku konal 14. októbra, prebehol aj vďaka záujmu medzinárodnej verejnosti bez nepokojov, problémov a zatýkania. Na otázku, ktorá bola podtitulom pochodu za slobodu, teda: Čo môže EU priniesť Bielorusku?, odpovedali rôzni predstavitelia EU; podmienky, ktoré by však malo splniť Bielorusko, aby bolo možné nastoliť dialóg, teda napríklad: slobodné médiá, sloboda zhromažďovania, sloboda prejavu, táto krajina zatiaľ nespĺňa.

Pozvánka: 8.11. o 21.00 h po projekcii filmu *Námestie* sa bude konať diskusia s bieloruským aktivistom ANDREJOM SUŠKOM. Právnik a politológ pracuje vo Výbore pre ochranu utláčaných, kde poskytuje právne poradenstvo. Venuje sa reforme súdnictva v Bielorusku a je členom Bieloruskej a Medzinárodnej asociácie novinárov.

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ: ZÁBLESK HRDINSTVA

Tento rok sme pre návštevníkov festivalu pripravili v priestoroch FK Charlie Centrum výstavu fotografií s podtitulom ***Bieloruskí disidenti a Lukašenkove autoritatívne pravidlá***. Pozostáva zo štrnástich portrétov bieloruských disidentov a občianskych aktivistov, na ktorých sú zachytené príbehy ich prenasledovania a porušovania ústavných práv. Výstavu pripravila partnerská organizácia Človek v tísni v spolupráci s fotografom Alexandrom Polom.

ZAOSTRENÉ NA: STREDNÁ ÁZIA a KAVKAZ (Rozhovor so Saule Mukhametrakhimovou)

Ako sa robí revolúcia (r. I. O'Mahoney) je unikátny dokument z produkcie BBC o príprave nenásilnej revolúcie v Azerbajdžane. Mapuje komplikované politické dianie, ktoré uniklo pozornosti západných politikov i médií. Situáciu v ďalších krajinách v regióne strednej Ázie a na Kavkaze divákovi počas festivalu osobne priblíži SAULE MUKHAMETRAKHIMOVÁ. Od roku 1999 pracuje v Institute for War and Peace Reporting v Londýne. Je odborníčkou na región strednej Ázie a zodpovedá za činnosť pobočiek v Kazachstane, Kirgizsku, Tadžikistane, Turkménsku a Uzbekistane. Pomáha pri vzdelávaní tamojších reportérov v písaní analytických reportáží pre medzinárodné publikum. V rokoch

1994 až 1999 pracovala pre BBC World Service vo vysielaní pre strednú Áziu a Kavkaz.

Ekonomiky jednotlivých krajín strednej Ázie sa rýchlo rozvíjajú. Pociťujú to na úrovni svojho života aj ich obyvatelia?

Za posledné roky sa dá o hospodárskom raste hovoriť najmä v krajinách, ktoré sú bohaté na ropu, teda Kazachstan

a Azerbajdžan na Kaukaze. Ale tento fakt nezaručuje širšiemu obyvateľstvu výrazné zvýšenie ich životnej úrovne. Priemerné mzda v Kazachstane je 150 dolárov. Ostatné krajiny v tomto regióne zápasia o stabilizáciu ekonomiky, čo sa tiež odráža v živote bežných ľudí. Každá má vlastné dôvody a príčiny spomalenia ekonomického rastu. Uzbekistan, ktorý je zo spomínaných krajín najľudnatejší, s počtom obyvateľov 25 miliónov, napríklad stále neprijal trhové hospodárstvo, ako to už urobila väčšina zo susedných republík. Autoritárska vláda uzbeckého prezidenta Islama sa snaží o zachovanie silne kontrolovanej ekonomiky sovietskeho typu. Tie sektory hospodárstva, ktoré do štátnych pokladníc prinášajú tvrdú menu, teda produkcia bavlny a zlata, sú v rukách ľudí blízkych prezidentovi. A napriek tomu, že napríklad politická situácia v Kirgizsku, kde Tulipánová revolúcia v roku 2005 zvrhla prezidenta Askara Akajeva, je iná a táto krajina už nabehla na trhové hospodárstvo, život bežných ľudí sa veľmi nezmenil ani tu. Tadžikistan je po päťročnej občianskej vojne v rokoch 1992 až 1997 najchudobnejšou z bývalých sovietskych republík a jeho vláda a obyvatelia sú absolútne závislí na medzinárodnej pomoci. Niektoré rodiny, ktoré žijú v odľahlých tadžických dedinách a sú početnejšie, musia aj niekoľko mesiacov prežiť na jednom vreci múky a zopár litroch oleja. V Turkménsku zasa ekonomická zaostalosť súvisí s represívnou politikou štátu, vďaka ktorej sa ľudia nedokážu zabezpečiť a navyše majú obmedzenú slobodu pohybu. V tejto krajine štát nevytvára pracovné príležitosti a zároveň nedovoľuje podnikanie.

Jedinou krajinou na svete, ktorá vlastní obrovské zásoby ropy a plynu a zároveň má demokratické zriadenie, je Nórsko. Dalo by sa povedať, že ropa je pre strednú Áziu prekliatím na ceste k demokracii?

Bývalé sovietske republiky ako Kazachstan a Azerbajdžan si nevzali príklad z Nórska vo využívaní bohatstva ropy v prospech celej krajiny. Naopak, výhody, ktoré ropa prináša, si užíva len hŕstka skorumpovanej elity a k obyčajným ľuďom z toho len občas niečo kvapne. Je pravda, že mnoho ľudí, najmä občianski aktivisti tvrdia, že závislosť západných krajín od ropy znamená, že pri rokovaní s krajinami ako Kazachstan, Európa, aj Spojené štáty americké uprednostňujú svoje záujmy pred naliehaním, aby krajiny, s ktorými obchodujú, urýchlili svoju demokratizáciu. Ale ani vonkajší tlak západných vlád nie je dostačujúci na to, aby sa v tomto regióne udomácnila demokracia. Veľmi dôležité sú aj iné faktory, ako napríklad medzinárodné požiadavky na demokratické reformy a existencia demokratických inštitúcií, ktoré by na ne dohliadali, atď.

Sloboda prejavu nie je typickým znakom zriadení stredoázijských republík. S akými problémami sa stretávajú miestni novinári?

Byť novinárom nie je v regióne strednej Ázie či Kaukazu jednoduché. Novinárov, ktorí sú prepojení s opozíciou, v Kazachstane a Kirgizsku prenasledujú. Zástupcovia médií, ktorí si len robia svoju prácu a podávajú správy o tom, čo sa deje v ich krajine, sa často stretávajú s obťažovaním zo strany štátu. V Uzbekistane a Turkménsku vás do problémov môže dostať už len to, že napíšete o nízkej úrode bavlny alebo o vysokých cenách ryže a chleba. Existujú prípady, kedy uzbeckých novinárov uväznili, pretože napísali kritický článok o vládnych praktikách alebo o korupcii na lokálnej úrovni. Práca pre mimovládnu organizáciu alebo písanie pre západné médiá vás môže dostať na čiernu listinu turkménskej štátnej bezpečnosti. Takýchto novinárov potom často odpočúvajú, navštevujú ich agenti

a niekedy im vydajú zákaz opustiť krajinu. Ďalším problémom je, že nie je veľmi jednoduché urobiť rozhovor s politikmi, ktorí sa tomu pod rôznymi zámienkami vyhýbajú. Ale keď raz článok vyjde, obvinia novinára zo zaujatosti. Je častým javom, že sa politici s novinármi alebo novinami súdia a v drvivej väčšine prípadov s úspechom.

Súčasnú vládu na Kaukaze a v Strednej Ázii sú často vládami útlaku a korupcie. V ktorej z týchto krajín existuje podľa vás opozícia, ktorá by mala šancu stať sa alternatívou?

Kazašská a kirgizská opozícia majú potenciál na ohrozenie súčasnej vlády. Neznamená to však, že dokážu nastoliť skutočnú demokratickú vládu. V Kirgizsku sme boli svedkami toho, ako revolúcia dokázala priviesť k moci opozíciu, ale vyvstáva otázka, či je jej vládnutie demokratické. Opozíciu v oboch spomínaných krajinách tvoria bývalí vládni činitelia a predstavitelia súčasnej ekonomickej elity. Od nástupu súčasnej vlády v Kirgizsku uplynuli dva roky, ale nedá sa povedať, že by bola demokratickejšia alebo menej skorumpovaná, ako tá predošlá.

Myslíte si, že Stredná Ázia a Kaukaz by mohli byť svedkami prechodu na demokratické zriadenie ešte skôr ako Rusko?

Vplyv Ruska ako na politických vodcov, tak na spoločnosť v Strednej Ázii je dôležitý faktor, ktorý predurčuje vývoj regiónu z politického a ekonomického hľadiska. Ale nie je to jediný faktor. Ak zoberieme do úvahy celkový stav a situáciu v tomto regióne, len ťažko by sa dalo očakávať, že by mohlo dôjsť k nejakému výraznému skoku smerom k demokracii skôr, ako sa to udeje v Rusku.

Lucia Najšlová, SFPA

**Pozvánka: So Saule Mukhametrakhimovou sa budú konať dve diskusie:
8.11. o 18.30 – na tému STREDNÁ ÁZIA (FK Charlie centrum)
9.11. o 19.00 – na tému RUSKO (FK Charlie centrum)**

CHUDOBA VERZUS ETNICITA SÚ RÓMOVIA CHUDOBNÍ, PRETOŽE SÚ RÓMOVIA?

Rómska problematika sa na Slovensku stáva jedným z najvážnejších socio-spoločenských problémov. Zároveň je veľmi náročné definovať, čo všetko vlastne pojem „rómsky problém“ zahŕňa. V rôznych charakteristikách, z rôznych zdrojov oscilujú termíny ako *sociálne vylúčenie, dvojité marginalizácia, civilizačné nedostatky bývania, kultúrny problém, dlhodobá nezamestnanosť, nízka úroveň vzdelanosti, závislosť od sociálnych dávok, atď.*

S mierou chudoby, ktorá je celkovo v Európe u Rómov podľa prieskumov desaťkrát vyššia ako u zvyšku obyvateľstva, súvisí otázka tzv. **vylúčenia** Rómov. Rómovia boli začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia často prepúšťaní zo zamestnania ako prví. Patria medzi ľudí, ktorí majú v istom zmysle zablokovaný prístup na trh práce. Vylúčenie z trhu práce privádza Rómov do kruhu chudoby a na nízku životnú úroveň. Sociálne vylúčenie a diskriminácia Rómov vo verejných veciach v rámci spoločnosti zasa ovplyvňuje ich prístup k pracovným príležitostiam, vzdelaniu a ďalším verejným službám. Ak k nízkej úrovni rozvoja a dlhobodej sociálnej diskriminácii prirátame nedostatočné vzdelanie, zlý zdravotný stav, obmedzené možnosti zúčastňovať sa na politickom a spoločenskom živote, uvidíme, z čoho vylúčenie Rómov na Slovensku pramení. Je to zmes historických, kultúrnych, sociologických a geografických faktorov, ale od komunity ku komunite sa výrazne líši.

V správe Chudoba Rómov vo vzťahu k trhu práce autorka Iveta Radičová zohľadňuje vnútornú diferenciaciu rómskej komunity. Problém chudoby označuje predovšetkým za problém tzv. segregovaných Rómov. Podľa dostupných údajov z terénnej práce žije veľká časť rómskej populácie v extrémnej chudobe. A predovšetkým Rómovia žijúci v osadách. Ich počet sa v súčasnosti odhaduje na 620. Rómske komunity sa prelínajú s najnižšími sociálnymi vrstvami. Dlhodobá, až trvalá nezamestnanosť v nich vytvára „kultúru“ chudoby a tá sa prenáša z generácie na generáciu. Čo však spôsobilo, že Rómovia po roku 1989 padli do chudoby hlbšie ako majoritná populácia? Základné faktory a dôvody, ktoré uvádza Radičová, sú tieto: „Transformácia v roku 1989 (v spojitosti s historickou skúsenosťou Rómov) vytvorila rozdielne štartovacie plochy pre majoritnú populáciu a pre Rómov.“

Rómovia neboli počas predchádzajúceho režimu zaradení do tzv. stratifikačných pyramíd. Tie boli štruktúrované buď na základe sociálneho kapitálu – vzťahov, alebo na základe materiálneho kapitálu – súkromného majetku. Ako marginalizovaná skupina už počas komunizmu nemali teda šancu vytvoriť si sieť vzťahov mimo svojej komunity ani majetok, a tak po

FOTO: "O Soni a jej rodine"

prechode do nového zriadenia prepadli ešte nižšie ako väčšinové obyvateľstvo. V zdanlivo uzavretom kruhu sa teda opäť vraciame k príčinám a dôsledkom problému – segregovaní Rómovia nemajú možnosť vytvoriť si sociálne siete, teda kontakty, vďaka ktorým ľudia bežne fungujú, na ktoré sa v bežnom živote spoliehajú; a to preto, že sú do veľkej miery izolovaní od väčšinového obyvateľstva. Zriedkavo udržiavajú fungujúce vzťahy s inými etnickými skupinami a na druhej strane inštitúcie – napríklad samosprávne orgány a kostoly, sa najčastejšie nachádzajú v častiach obcí, do ktorých majú Rómovia obmedzený prístup. Rómske deti sú často zaradené do osobitných škôl a tried a sociálni pracovníci navštevujú segregované osady len sporadicky. Vo všeobecnosti je teda kontakt s rómskymi osadami malý. To vedie k sociálnemu dištancu a nepochopeniu. Na oboch stranách.

Všetky spomínané javy vytvárajú uzavretý cyklus chudoby a zároveň akúsi pascu nezamestnanosti, z ktorej sa Rómovia nedokážu sami s tým, čo majú momentálne k dispozícii, vymaniť. Stávajú sa závislými od sociálnych dávok, ktoré im poskytuje štát. Predsudky a nedostatok poznania však po čase ústi do stigmatizovania „rómskeho problému“ chudoby, ktorý sa často spája s etnicitou. Prvým krokom k úspešnému riešeniu rómskeho problému a chudoby je preto poznanie základných faktov a snaha o vzájomnú komunikáciu medzi rómskou menšinou a majoritnou spoločnosťou. A to obojstranná. Práve o to sa pokúšame prostredníctvom projekcií filmov s rómskou tematikou v sekcii **Rómovia medzi nami** a vo verejných diskusiách počas festivalu, na ktoré Vás srdečne pozývame.

Zdroje: Radičová, Iveta: Chudoba Rómov vo vzťahu k trhu práce v Slovenskej republike. Spracovala Eva Zaťková

10.11. o 19.00 – verejná diskusia na tému RÓMOVIA – TOLERANCIA A PREDISUDKY (Komorné štúdio SRO)

11.11. o 19.00 – verejná diskusia na tému RÓMOVIA – PROBLÉM CHUDOBA VERZUS NÁRODNÁ IDENTITA (FK Charlie centrum)

KROK K ZMENE JE UVEDOMENIE SI VLASTNEJ HODNOTY

A. Bučková pracuje ako riaditeľka regionálnych kancelárií Úradu splnomocnenkyne vlády pre rómske komunity v Banskobystrickom kraji a ako manažérka OZ Kultúrne združenie Rómov na Slovensku. Rozhovor prináša pohľad na tému v súvislosti s postavením ženy – jadra rómskej rodiny.

Dokázali by ste krátko zhrnúť, s akými problémami sa rómske ženy na Slovensku stretávajú?

To je veľmi ťažká otázka a odpoveď na ňu je veľmi zložitá. Pohľad na túto problematiku môže byť rôznorodý. Záleží na uhle pohľadu. Ja vnímam životnú situáciu rómskych žien, s ktorou sa musia dennodenne stretávať, bez nádeje na zlepšenie. Je to vlastne len akýsi druh prežívania. Mnoho rómskych žien a mužov sa trápi a snaží sa riešiť svoje každodenné problémy a bojovať s chudobou. To už nie je „zlá sociálna situácia“. To už je chudoba. V dnešnej spoločnosti začína byť popisovaný nový fenomén – hľadá sa definícia pojmu chudoba. Kde začína a ako sa prejavuje? Ja, osobne, to vidím ako najväčší problém rómskych žien, pretože žena je tou, kto nesie zodpovednosť za to, či jej deti dostanú najesť, do čoho ich oblečie, či budú mať prístrešie, kde bude aspoň trochu teplo. Rómska žena tvorí jadro, základ rodiny. Keď zlyhá v rodine otec, rómska mama udrží rodinu aj bez neho. Ak zlyhá matka, rodina sa rozpadne. Je to beh na dlhú trať. Od problémov vo vzdelávaní, až po nezamestnanosť – celý rad problémov. Ďalšou vecou je, že rómske ženy akoby si ani neuvedomovali, že niektoré ich problémy by sa dali riešiť často aj bez peňazí. Ide o ich postavenie, o to, ako sú vnímané, rešpektované, akceptované svojimi mužmi. Považujú za celkom samozrejmé, že ich muž zbije, že im neprejavuje úctu ako matke jeho detí, ponízuje ich. To sú otázky, na ktoré si musí odpovedať každá žena sama. Musí si sama v sebe urobiť poriadok.

Často sa hovorí o rómskych osadách na Slovensku ako o „konzervách“ rómskych tradícií. Vnímate nejaký posun v tradičnom postavení rómskych žien? Kedysi muž chodil

do práce, staral sa o živobytie pre rodinu. Teraz sú na tom obidvaja rovnako. Obaja poberajú sociálne dávky, obaja sú bez práce.

Na Slovensku sú osady, ktoré v mnohom pripomínajú rozvojové krajiny. To, v čom tam ľudia bývajú, sa ani nedá nazvať príbytkom ani prístreškom. Tam sú odkázaní na prežívanie zo dňa na deň, nežijú. Napríklad v Čechách to v takej miere neexistuje, aj keď sa tam zasa začínajú tvoriť getá. Na Slovensku sú zjavné regionálne rozdiely a rozdiely v postavení Rómov. Napríklad v banskobystrickom regióne už k určitému posunu došlo. Po zmene politického režimu mnoho rómskych žien začalo podnikáť, začali na sebe pracovať. Krok za krokom sa stávajú rovnocennými partnerkami vo vzťahu k mužom. Ale sú regióny, kde tento rovnocenný prístup nefunguje, kde rómske tradície stále prežívajú. Je to znásobené aj tým, že rómske osady sú ďaleko od obcí, často aj niekoľko kilometrov. Ľudia sú v nich sociálne aj kultúrne izolovaní. Kontakty s vonkajším svetom sú obmedzené. Nechcem hovoriť o tom, že na Slovensku máme rezervácie. Len pripomínam, že Rómovia vychádzajú z osady do obce či mesta len vtedy, keď tam potrebujú ísť napríklad na nákup alebo sa hlásiť na úradu práce. Život prebieha len v komunite. Tým, že v komunitách žije niekoľko generácií pohromade, je to vlastne jedna veľká rodina. A tá funguje na základe určitých princípov, ktoré sa menia veľmi, veľmi pomaly. Preto sa tam udržujú tradície a kulturologické vplyvy ostávajú nemenné.

Dá sa niečo robiť pre to, aby Rómovia sami seba vnímali inak?

Nemám rada frázy, ale musím jednu použiť. Azda ma ospravedlní fakt, že to myslím naozaj úprimne. Každý musí začať sám od seba. V uvedomovaní si vlastnej hodnoty je prvý krok k zmene k lepšiemu. Musíme robiť osvetu nie len medzi Rómami, ale i v majoritnej spoločnosti. Aj ne-Rómovia sa musia zbaviť mnohých stereotypov v myslení a prestať sa dívať na Rómov ako na nejakú divú zver.

Počas Celoštátnej konferencie rómskych žien 10. – 11. 2. 2006 v Prahe sa s A. Bučkovou zhovárala Daniela Cincibusová.

JOZEF KOLARČÍK-FINTICKÝ: VÝSTAVA DOBOVÝCH FOTOGRAFIÍ SLOVENSKÝCH RÓMOV

V klube A4 – Nultý priestor na nám. SNP si môžu festivaloví diváci medzi projekciami pozrieť výstavu dokumentárnej fotografie Jozefa Kolarčíka-Fintického. Jeho tvorba predstavuje najucelenejšiu zbierku dobových fotografií Rómov žijúcich na Slovensku v rokoch 1930 – 1960 a zároveň ide o najstarší fotografický materiál s rómskou tematikou.

Jozef Kolarčík-Fintický (1899 – 1961) bol učiteľ a zberateľ. Celý život sa venoval národopisnej zberateľskej činnosti a jedným z ústredných záujmov jeho pozornosti boli Rómovia. Výstavu realizuje OZ In minorita, Slovenské národné múzeum, Slovenská národná knižnica. Výstava vznikla vďaka finančnej podpore Úradu vlády SR a Ministerstva kultúry SR.

RÓMSKY VEČER 10.11. / A4 – nultý priestor 21:30 FARSA DUO (koncert)

Jedinečné gitarové duo, ktoré hrá vlastné emotívne skladby rôznych žánrov. Melodická hudba španielskych Rómov v podaní dvoch sympatických rómskych hudobníkov z Prešova.

Koncert podporila Nadácia otvorenej spoločnosti. Spoluorganizátor: OZ In minorita.

Festivalovú sekciu Rómovia medzi nami podporila: Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation

Mimovládna organizácia, ktorá na Slovensku pôsobí od roku 1992. NOS – OSF je súčasťou medzinárodnej siete známej ako „Sieť Sorosových nadácií“. Túto sieť tvorí skupina autonómnych národných organizácií pokrývajúcich aktivity vo vyše 60 štátoch na celom svete (viac na: www.osf.sk).

Misia:

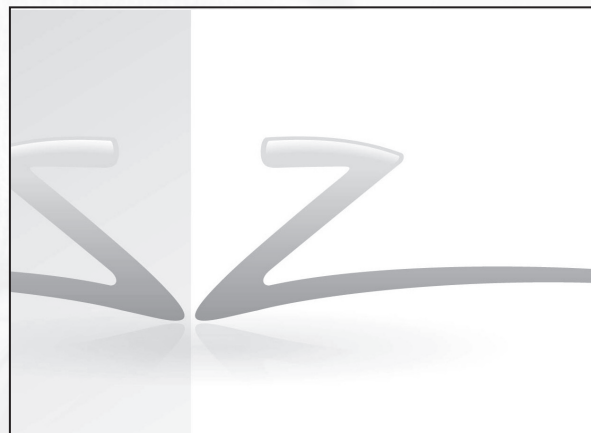
Vytvárať ľuďom príležitosti skvalitňovať spoločnosť smerom k väčšej otvorenosti, transparentnosti a presadzovaniu rovnosti šancí. Tieto hodnoty predstavujú ideál otvorenej spoločnosti, ktorý najlepšie vystihuje jej rôznorodé cieľavedomé programové a grantové aktivity.

Podporuje:

- aktivity skupín, ktoré sa ocitli na okraji spoločnosti, v ich snahe o aktívne prekonávanie problémov s prihliadnutím na uplatňovanie ľudských práv
- rozvoj filantropie a mimovládneho sektora
- presadzovanie princípov dobre spravovanej spoločnosti a transparentnosť verejných procesov
- vzdelávanie na všetkých úrovniach
- aktivity ochraňujúce verejné zdravie
- skvalitňovanie médií

NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI
OPEN SOCIETY FOUNDATION

Tvoja lepšia stránka

Prvý katalógový server na slovenskom internete od roku 1997
Najznámejší portál a značka slovenského internetu
Denne viac ako 301 000 reálnych užívateľov
Mesačne 1 400 000 reálnych užívateľov

www.zoznam.sk

Zoznam.sk

HOKEJ ALEBO KRASOKORČUĽOVANIE?

Jedným z filmov, ktoré máte možnosť vidieť v sekcii Ženským hlasom, je príbeh mladého dievčaťa zo severnej Indie, ktoré tvrdohlavo sleduje svoj cieľ. Keď sa Dolkar – hlavná hrdinka z filmu **Tenký ľad** (r. H. Berthas) – rozhodla založiť dievčenské hokejové družstvo, spôsobila tým doslova i obrazne „hokej“ vo svojom okolí. Na Slovensku existuje niekoľko ženských a dievčenských hokejových klubov. Ich hráčky však tiež často vo svojom okolí bojujú s presvedčením, že hokej je drsná chlapecká hra, ktorá nie je vhodná pre ženy a mali by sa radšej venovať niečomu „jemnejšiemu“, napríklad krasokorčuľovaniu.

Severoindické i naše hokejistky narážajú na rodové stereotypy a predstavy spoločnosti o tom, aké správanie je vhodné a nevhodné pre ženy alebo pre mužov. Tieto predsudky nie sú založené na biologických rozdieloch medzi pohlaviami. (Neexistujú predsa žiadne biologické prekážky, ktoré by ženám bránili naháňať sa za pukom na ľade.) Sú založené na predstavách

a rolách, ktoré daná spoločnosť prisudzuje svojim členkám a členom. Feministické teoretičky preto zaviedli rozlišovanie medzi pohlavím určeným biologicky a rodom, ktorý je daný sociálne. Pojem rod vyjadruje sociálno-kultúrne pohlavie a akceptovaný a predpísaný spôsob správania sa žien a mužov. Predstavy o tom, čo je vhodné pre ženy a pre mužov, sa v jednotlivých kultúrach výrazne

líšia. V niektorých moslimských krajinách sa očakáva, že žena bude chodiť na verejnosti zahalená, zatiaľ čo u nás by sa naopak mala snažiť vyzeráť sexi a príťažlivo. Muži, ktorí sa na Slovensku rozhodnú zostať s deťmi na rodičovskej dovolenke, sa stretávajú s nechápavými pohľadmi vo svojom okolí. Švédski otcovia majú napríklad zákonný nárok na otcovskú dovolenku a ich kvótu nemôžu čerpať ich partnerky.

Predstavy o rodových rolách vychádzajú z historických a kultúrnych tradícií danej krajiny. Hoci sa menia ťažko a pomaly, nie sú nemenné a trvalo dané. Za posledných dvesto rokov sa naša spoločnosť výrazne zmenila. Ak ostaneme len pri rodových rozdieloch, ženy získali volebné právo, možnosť získať úver v banke či študovať odbor podľa ich výberu. Slovenské zákony ustanovujú rovnosť príležitostí a zakazujú akúkoľvek diskrimináciu na základe rodu. Napriek tomu sa v reálnom živote vyskytujú nerovnosti a prekážky, ktoré bránia ženám, ale i mužom k ich sebanaplneniu. Jednou so základných príčin sú práve rodové stereotypy, ktoré my sami reprodukuje, počnúc čítaním rozprávok (a ich variácií pre dospelých), v ktorých princezná bezmocne čaká, kým ju zachráni statočný princ, cez klasické „chlapci neplačú“ až po označenia ako „vypočítavá kariéristka“ alebo „chlap pod papučou“ pre ľudí, ktorí sa rozhodli naplniť predstavy o ženskosti alebo mužskosti v rozpore so spoločenskými očakávaniami. Stále pretrvávajú tradičné rozdelenie na silných, úspešných a dobre zarábajúcich mužov, ktorí, aby toto všetko predstavovali, nesmú prejavovať city a slabosť a na jemné, starostlivé a chápavé ženy ochotné obetovať svoje sny pre dobro rodiny. Ak sa vám to zdá byť príliš čierno-bielym videním, skúste sa prejsť medzi regálmi hračkárstva, v ktorom nájdete sekciu „malých dobrodruhov, bádateľov a dobyvateľov“ a sekciu „malých gazdiniek, parádníc a mamičiek.“ Jasný odkaz, ktorý deťom odovzdávame, sa postupne upevňuje mediálnymi obrazmi (česť výnimkám!), ktorými sme obklopení a pozorovaním vlastnej domácnosti (opäť česť výnimkám). Nepomáhajú ani vyjadrenia politikov o tom,

že je správne, aby žena spávala pri stene, pretože musí počuť, či sú deti v poriadku a muž pri okne, aby mohol snívať o hviezdach. Asi sa netreba čudovať, že dievčatá nadobudnú pocit, že ich hlavným ideálom by malo byť vydať sa a mať deti, zatiaľ čo chlapci by mali tvrdo stúpať po kariérnom rebríčku, aby zabezpečili rodinu, ktorú však takmer nevidia.

Rodové stereotypy a z nich vychádzajúce rozdelenie ženských a mužských rolí sú produktom spoločnosti, ktorá ich presadzuje prostredníctvom politických vízií, médií, ponúkaných produktov a rôznych, často subtilných stratégií, ktoré si ani nemusíme uvedomovať aj preto, že sme si tieto normy tiež osvojili a aj napriek tomu, že nás možno nerobia vždy šťastnými, ich reprodukuje ďalej. Byť supermanom je však rovnako ťažké ako byť supermamou, aj keď to možno nie je na prvý pohľad také zjavné. Ženy platia za akceptovanie stereotypných očakávaní nižšími mzdami, zníženými šancami na kariérny postup a v konečnom dôsledku menšou možnosťou ovplyvňovať vývoj spoločnosti. Cenou za mužskú „voľnosť a úspech“ je kratšia dĺžka života vďaka väčšej náchylnosti na tzv. civilizačné choroby, uvoľňovaniu stresu návykovými látkami alebo rizikovými športmi a častejším výskytom psychopatologických javov.

Svet bez hmly rozdelení a stereotypov by zrejme nebol najjednoduchší, ale určite by bol slobodnejší a spravodlivejší. Ak ho však chceme dosiahnuť, mali by sme sa prestať odvolávať na všemocnú biológiu a viac si všímať, ako s biologickými rozdielmi narába spoločnosť a kultúra, čo všetko z nich vyvodzuje a čo to prináša konkrétnym ženám a mužom. Hokejistkám i hokejistom preto prajem veľa gólov do bránok na ľade ako i medzi mantinely stereotypov.

Autorka: Zuzana Očenášová, programová konzultantka Slovensko-českého ženského fondu

8.11. o 19.45 – DISKUSIA NA TÉMU ANOREXIA (KLUB A4 – NULTÝ PRIESTOR)

10.11. o 18.00 – DISKUSIA NA TÉMU OBCHOD SO ŽENAMI (FK CHARLIE CENTRUM)

11.11. o 18.00 – DISKUSIA NA TÉMU RODOVÉ STEREOTYPY (SLOVENSKÝ ROZHLAS)

SEKCIU ŽENSKÝM HLASOM PODPORIL:

SLOVENSKO-ČESKÝ ŽENSKÝ FOND je jediná mimovládna organizácia na Slovensku, ktorá sa systematicky venuje finančnej podpore projektov zameraných na rovnosť príležitostí a práva žien. Fond verí v schopnosti a silu žien a v to, že ženy najlepšie poznajú ťažkosti, s ktorými sa v živote stretávajú a vedia nájsť najefektívnejšie spôsoby, ako dosiahnuť zmenu. Zameriava sa preto na podporu inovatívnych a funkčných riešení mnohých problémov, ktorým ženy čelia – násilie na ženách, nerovnosť príležitostí kvôli veku, sociálnemu statusu alebo starostlivosti o deti. Počas troch rokov existencie fond na Slovensku podporil 66 projektov v celkovej sume 4 979 294 Sk.

Ideálom fondu je spoločnosť, v ktorej si ženy a dievčatá budú isté, že na ich NÁZOROCH, HODNOTÁCH A SNOCH záleží. Viac informácií o činnosti a o konkrétnych projektoch nájdete na **www.zenskyfond.sk**.

**SLOVENSKO-ČESKÝ
ŽENSKÝ FOND**

ZAHRANIČNÍ FESTIVALOVÍ HOSTIA:

IVANA MILOŠEVIĆ je mladá česká dokumentaristka z Bosny a Hercegoviny, ktorá sa po desiatich rokoch v emigrácii v ČR vrátila do Bosny, aby nakrútila film o tom, ako sa jej domovina zmenila po vojne (**Nikdy nebolo lepšie**). Jej novým, ešte síce nedokončeným projektom, ktorý budú mať diváci tiež možnosť na festivale vidieť za osobnej účasti režisérky, je film o manželkách a matkách politických väzňov na Kube (**Damas en Blanco**). Narodila sa v Sarajeve, absolvovala pražskú FAMU a vo svojej dokumentárnej tvorbe sa zameriava na socio-politické témy. Je vedúcou koordinátorkou **Inštitútu dokumentárneho filmu** v Prahe.

ANDREJ SUŠKO, právnik, politológ a aktivista z Bieloruska príde uviesť film **Námestie** a zúčastní sa debaty o situácii v Bielorusku. Poskytuje právne poradenstvo v rámci **Výboru pre ochranu utlačaných** a venuje sa reforme súdnictva v Bielorusku. Je členom Bieloruskej a Medzinárodnej asociácie novinárov.

SAULE MUKHAMETRAKHIMOVA pracuje od roku 1999 v Institute for War and Peace Reporting v Londýne. Je odborníčkou pre oblasť Strednej Ázie a zodpovedá za činnosť pobočiek v Kazachstane, Kirgizsku, Tadžikistane, Turkménsku a Uzbekistane. Pomáha pri vzdelávaní tamojších reportérov v písaní analytických reportáží pre medzinárodné publikum. V rokoch 1994 až 1999 pracovala pre BBC World Service vo vysielaní pre Strednú Áziu a Kaukaz.

BO KYI je bývalý člen Centrálnej komisie pre Zväz študentov Barmy (ABFSU) a súčasný tajomník Asociácie pre podporu politických väzňov (Assistance Association for Political Prisoners) so sídlom v Thajsku. Vyše 19 rokov sa aktívne zapája do boja študentov za demokraciu v Barme. Po brutálnom potlačení študentského hnutia v roku 1988 ho zatkli spolu so známym študentským vodcom Min Ko Naingom a s mnohými ďalšími opozičnými aktivistami. V barmských väzniciach strávil sedem rokov, najmä v známom väzení Insein. V súčasnosti žije v exile.

Debbie Stothard je riaditeľka Altsean Burma – organizácie na podporu Barmy so sídlom v Thajsku. Pracovala ako novinárka, politická analytička, konzultantka komunitného vzdelávania a vládna poradkyňa. Vyučovala na University of New South Wales v Austrálii. V roku 1996 pracovala s niekoľkými predstaviteľmi opozície na vytvorení Altsean-Burma (Alternative ASEAN Network on Burma) – sieť so základňou v Bangkoku, ktorá sa zaoberá vytváraním nenásilných stratégií na podporu ľudských práv a demokracie v Barme. Od roku 1988 aktívne podporuje hnutie za ľudské práva a demokraciu v Barme.

PREDAJNÉ VÝSTAVY / 7. – 11. november

VÝROBKY Z AFGANISTANU A INDONÉZIE / A4 – NULTÝ PRIESTOR

Počas festivalu si môžu diváci kúpiť ručné práce žien z Afganistanu a Indonézie.

Zakúpením výrobku podporíte priamo rodiny žien, ktoré výrobky zhotovili a takýmto spôsobom sa snažia zlepšiť svoju neľahkú finančnú situáciu. Výrobky boli zhotovené v rámci projektov OZ Človek v ohrození v provincii Kapisa v Afganistane a v indonézskej oblasti zasiahnutej cunami v Banda Aceh.

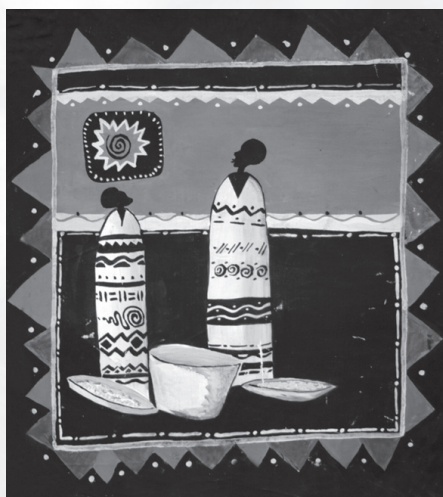

OBRAZY Z AFRIKY U VÁS DOMA / FK CHARLIE CENTRUM

V rámci charitatívneho predaja budú v neobmedzenom počte k dispozícii reprodukcie obrazov od mladých umelcov, žijúcich v slume Mukuru v Nairobi, vo veku od 16 do 26 rokov.

Výnos z predaja obrazov talentovaných umelcov bude poukázaný neziskovej organizácii Mukuru Slum Development Program v Nairobi, ktorá prevádzkuje galériu a zabezpečuje pre deti, mládež a ženy zo slumov vzdelávacie programy, umelecké a športové krúžky, programy na podporu zamestnania a prevenciu voči drogám a HIV/AIDS.

Ani Keňa sa nedokáže vyrovnáť s veľkým problémom afrických krajín

– vysokým nárastom mestskej populácie, stojacim proti nízkemu ekonomickému rozvoju. Na 5% rozlohy Nairobi sa tiesni až 55 % z 3 miliónovej populácie. 60 % obyvateľov slumov tvorí nezamestnaná mládež s mesačným príjmom nižším ako 1 USD.

PREDAJ KNÍH V SPOLUPRÁCI S KNÍHKUPECTVOM ARTFORUM

V priestoroch A4-nultý priestor si festivaloví návštevníci budú môcť kúpiť zaujímavý výber titulov, ktoré súvisia s tematikou festivalu Jeden svet, ako napr.:

Rómske obrozenie: Roma Rising / Memoáry romských žien/ Neznámé Bělorusko/ Jugoslávie 1918 – 1992 / Odtajnený Tibet / Odvrátená tvár palestinsko-izraelských vzťahů / Válka o Irák očima tří českých reportérů a mnoho ďalších.

Viac o tituloch na www.artforum.sk

ARTFORUM

VEČER O GLOBALIZÁCII: GLOBALIZÁCIA – PRÍNOS ALEBO HROZBA?
9.11. / A4 – nultý priestor

19.00 – Projekcia filmu: Zmluva s diablom
20.00 – Diskusia: Ekonomické a spoločenské aspekty globalizácie z dvoch odlišných uhlov pohľadu s liberálnym ekonómom Matúšom Pošvancom (Nadácia F.A. Hayeka) a ekologom Romanom Havlíčkom (Priatelja Zeme)

21.15 – Koncert: SELFBRUSH

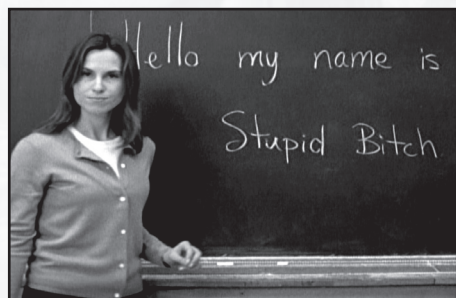
Smog, Wilco, Beck, Tom Waits, Sonic Youth, Sparklehorse, Devendra Banhart, Mark Lanegan, Cocorosie... to je len časť mozaiky osobností a projektov, ktoré ovplyvňujú súčasný hudobný výraz selfbrush – projekt pražského pesničkára Václava Havelku. Jeho album Three Names, vznikol v talianskej dedinke Groce di Piave pod

producentským dohľadom osobnosti talianskej hardcore scény Massima Sartoreho. Výsledkom spontánneho nahrávania je výnimočný lo-fi sound s tlmenými zvukmi a ruchmi, umocňujúcimi atmosféru piesní, vychádzajúcich z tradície americkej pesničkárskej scény.

22.00–24.00 – ETNO DJ

Hudba sveta je program Rádia_FM, ktorý už niekoľko rokov pripravuje DJ Robo Gregor. Jeho žánrovú rôznorodosť, ktorá sa nevyhýba ani súčasným tanečným rytmom, nám predstaví pestrou zmesou skladieb z Balkánu, Latinskej Ameriky, Ázie a Afriky. Bude to vraj „zábava, poznanie a relax zároveň“.

POČAS VEČERA BUDÚ MOČT DIVÁCI V PRIESTOROCH KLUBU A4 – NULTÝ PRIESTOR OCHUTNÁVAŤ FAIRTRADE VÝROBKY: KÁVU, ČAJ A ČOKOLÁDU.

NonComm spoty 2007

Pred každou projekciou uvidíte výber z kolekcie NonComm spoty – krátke, vtipné i šokujúce, najmä však výstižné sociálne reklamné spoty z celého sveta. Tento veľmi zaujímavý a účinný komunikačný prostriedok Vám svojráznym a veľmi kreatívnym spôsobom priblíži takmer všetky podstatné témy našej spoločnosti: problematiku HIV, korupciu v ekonomike, domáce násilie, drogovú závislosť, alkohol za volantom, ochranu ľudských práv a životného prostredia. Je to jeden z nenásilných spôsobov, ako prispieť k vytváraniu občianskej a spoločenskej zodpovednosti.

NEVÁHAJ a vychutnávaj!

OTVOR SI ÚČET

OTVOR SI ŠTUDENSKÝ ÚČET A ZÍSKAJ

- členstvo v Študentskom klube, vedenie účtu zadarmo, platobnú kartu, on-line SMS notifikáciu, internetbanking a navyše aj zvýhodnené zúčtenie svojich peňazí
- možnosť poslať SMS zadarmo cez internet

a VYUŽÍVAJ VÝHODY!

ŠTUDENSKÝ KLUB
ti prinesie výhodné zľavy

100 %	na vzdelávacie kurzy
60 %	na lístky do divadla
50 %	na koncerty
25 %	na notebooky

Kompletné informácie na www.studentskyklub.sk

Študentský KLUB

**SLOVENSKÁ
SPORITELŇA**
Vaša banka

OZ ČLOVEK V OHROZENÍ

Občianske združenie Človek v ohrození je nezisková, mimovládna organizácia, založená na Slovensku v roku 1999. Naším poslaním je s podporou širokej verejnosti účinne pomáhať ľuďom, ktorí trpia dôsledkami prírodných katastrof, konfliktov či autoritárskych režimov. Našu činnosť rozdeľujeme do štyroch hlavných oblastí – **humanitárna pomoc, rozvojová pomoc, podpora ľudských práv a vzdelávacie a informačné aktivity** na Slovensku. Od svojho vzniku sme vďaka partnerom a podporovateľom pomohli tisíckam ľudí v 15 krajinách sveta.

KLUB DARCOV

Pozývame Vás do Klubu darcov Človeka v ohrození.

Členom Klubu darcov sa môže stať každý, kto na pravidelnej mesačnej báze prispeje na účet združenia minimálnou čiastkou 50 Sk.

Vašimi príspevkami podporíte :

- projekty humanitárnej pomoci v prípade neočakávaných prírodných katastrof, konfliktov a kríz v SR alebo v zahraničí (SOS Južná Ázia, SOS Pakistan, SOS Libanon...)
- ☒ -projekty zamerané na zlepšenie života v krajinách, v ktorých OZ Človek v ohrození dlhodobo vyvíja aktivity (Afganistan, Keňa, Kosovo, Kuba, Ukrajina...)
- alternatívne vzdelávanie detí a mladých ľudí na Slovensku o ľudských právach a živote v rozvojových krajinách

Pomôžte nám pomáhať:

50 korún dvanásťkrát ročne umožní výrobu sady učiteľských pomôcok pre vzdelávaciu dvojhodinovku o problémoch rozvojových krajín na troch slovenských školách

75 korún dvanásťkrát ročne zaplatí jednej afganskej žene trojmesačný kurz čítania a písania

100 korún dvanásťkrát ročne zaplatí stravu a lieky pre jedno dieťa kubánskeho politického väzňa na tri mesiace.

Ak sa chcete stať členom Klubu darcov, vyplňte túto návratku a pošlite ju e-mailom na cvo@changenet.sk alebo na adresu OZ Človek v ohrození, Svätoplukova 26, 821 09 Bratislava.

Meno a priezvisko

E-mail

Telefón

Mám záujem dostávať bezplatne (označte ☒):

- ☐ permanentku na Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet
- ☐ štvrťročný bulletin o činnosti združenia e-mailom
- ☐ výročnú správu
- ☐ pozvánky na diskusie, projekcie, fotovýstavy a iné podujatia združenia počas roka

Festival Jeden svet v roku 2007 podporili:

Generálny partner

Spoluorganizátori

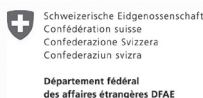
Partneri

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

Koninkrijk
der Nederlanden

Mediálni partneri

